

GAZETA MUZEALNA

BIULETYN INFORMACYJNY

MUZEUM

ZIEMI KARLIŃSKIEJ

Egzemplarz bezpłatny

Panorama Karlina z 1956 roku

Wnajnowszym wydaniu naszej gazety zapraszamy do lektury artykułów, które przybliżają zarówno aktualne wydarzenia z życia Muzeum Ziemi Karlińskiej, jak i ważne momenty z historii naszego miasta oraz regionu. Szczególne miejsce poświęcamy wystawie czasowej „KARLINO’80 – Kazimierz Jurkowski”, przypominającej jedno z najbardziej dramatycznych i symbolicznych wydarzeń w powojennej historii Karlina – erupcję ropy i gazu na szybie Daszewo-1 w 1980 roku. W numerze relacjonujemy także Wojewódzką Inaugurację Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa 2025, która odbyła się na Wyspie Biskupiej w Karlinie i była nie tylko wydarzeniem o randze regionalnej, lecz rów-

niez podsumowaniem wieloletniego zaangażowania naszej gminy w działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego. Nie zabrakło również informacji o Nocy Muzeów, która po raz kolejny stała się okazją do wspólnego, międzypokoleniowego spotkania z historią. Z dumą informujemy o wyróżnieniu przyznanym w konkursie „Zachodniopomorskie Wydarzenie Muzealne Roku 2024” za projekt edukacyjny KARLINOPOLIS, a także prezentujemy nowe, wyjątkowe dary, które wzbogaciły zbiory muzeum i pozwalają jeszcze pełniej opowiadać historię Karlina oraz jego mieszkańców.

Zapraszamy do lektury.

w numerze:

Wystawa czasowa
strona 2

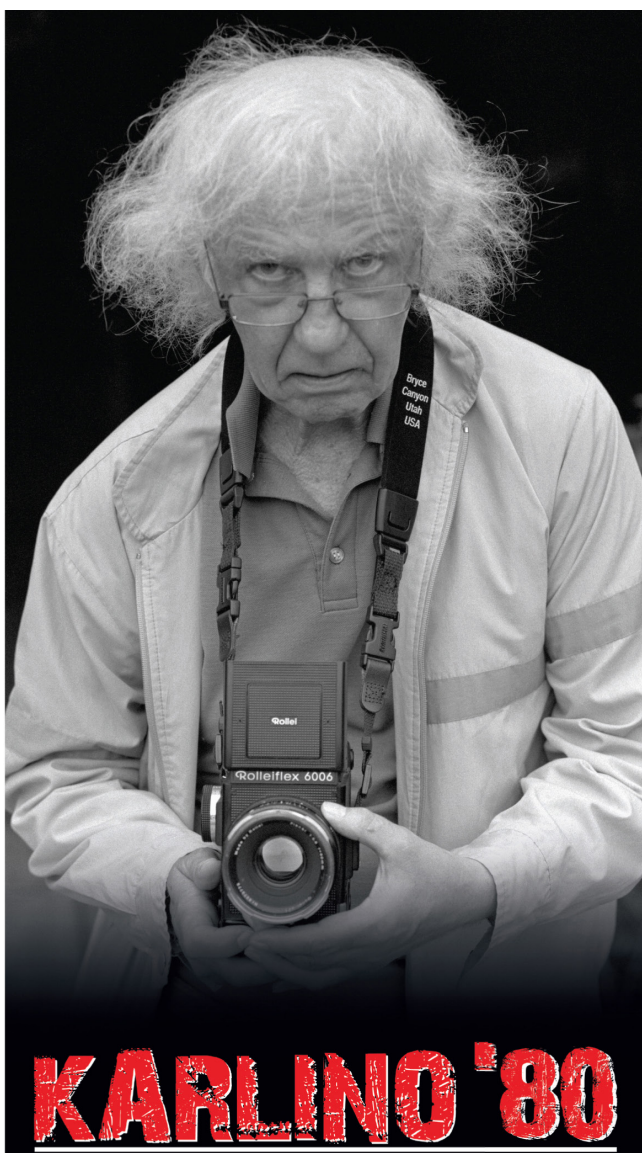
Noc Muzeów 2025
strona 4

Nowy eksponat
strona 8

KARLINO'80 – Kazimierz Jurkowski

W Muzeum Ziemi Karlińskiej otwarto nową wystawę czasową poświęconą jednemu z najważniejszych i najbardziej spektakularnych wydarzeń w powojennej historii miasta – erupcji ropy i gazu na szybie Daszewo-1 w grudniu 1980 roku. Ekspozycja „KARLINO'80 – Kazimierz Jurkowski” prezentuje po raz pierwszy szerokiej publiczności niepublikowane dotąd fotografie dokumentujące dramatyczne dni walki z płonąca wiertnią.

Uroczysty wernisaż wystawy odbył się 5 grudnia w siedzibie Muzeum Ziemi Karlińskiej. Dziękujemy wszystkim, którzy byli z nami i wspólnie rozpoczęli tę niezwykłą podróż w przeszłość.

Fotografie, które ocalały od zapomnienia

Na wystawie prezentowane są unikalne zdjęcia autorstwa **Kazimierza Jurkowskiego**, opatrzone jego autorskim komentarzem. Fotografie powstały w trakcie trwania

akcji gaśniczej i ukazują nie tylko skalę pożaru, ale również kulisy pracy ludzi zaangażowanych w jego opanowanie. Autor zdjęć był bezpośrednim uczestnikiem wydarzeń – od 11 grudnia 1980 roku należał do sztabu akcji gaśniczej jako ekspert fotografii.

Jak podkreśla sam Jurkowski, dokumentacja fotograficzna miała wówczas znaczenie nie tylko archiwalne, ale również praktyczne. Codziennie opracowywane zestawy zdjęć służyły do analiz i pomagały w podejmowaniu decyzji dotyczących usuwania elementów konstrukcyjnych płonącej wiertni. W działaniach tych wykorzystywano m.in. specjalnie skonstruowanego na potrzeby akcji „Łunochoda”, którego szesnastometrowe ramię umożliwiało względnie bezpieczne zbliżenie się do ognia.

„...10.49 – płomień zgasł”

8 stycznia 1981 roku media w całej Polsce przekazały lakoniczny, ale historyczny komunikat: „10.49 – płomień zgasł”.

Po kilkudziesięciu dniach udało się ugasić pożar, który uczynił Karlino znanym nie tylko w regionie, lecz także w skali kraju i Europy. Wydarzenia z przełomu grudnia 1980 i stycznia 1981 roku na trwałe zapisały się w pamięci mieszkańców miasta.

Dla Kazimierza Jurkowskiego impulsem do powrotu do tych wydarzeń była publikacja kilku archiwalnych fotografii w 2020 roku na jednej z internetowych grup fotograficznych. Duże zainteresowanie i chęć poznania historii przez odbiorców skłoniły autora do ponownego przeglądu zachowanego – często zniszczonego przez czas i warunki – archiwum fotograficznego.

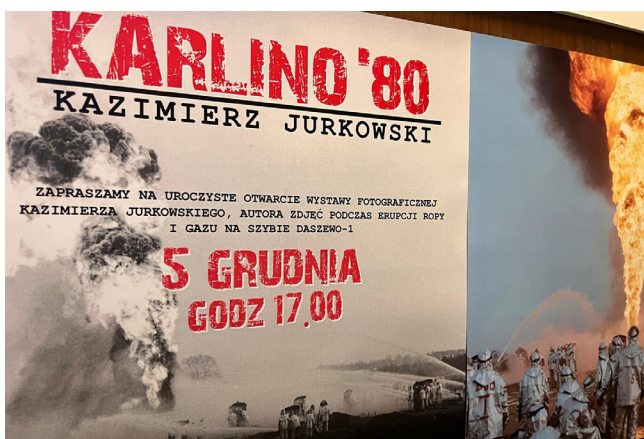
Ekspozycja „KARLINO'80 – Kazimierz Jurkowski” prezentowana jest w sali wystawowej Muzeum Ziemi Karlińskiej do końca lutego. Zapraszamy do Muzeum Ziemi Karlińskiej na wystawę, która nie tylko przypomina dramatyczne wydarzenia sprzed lat, ale także oddaje głos ich bezpośredniemu świadkowi i dokumentaliście.

Wernisaż wystawy „KARLINO 80 - Kazimierz Jurkowski”

Wernisaż wystawy „KARLINO 80 - Kazimierz Jurkowski”

Wernisaż wystawy „KARLINO 80 - Kazimierz Jurkowski”

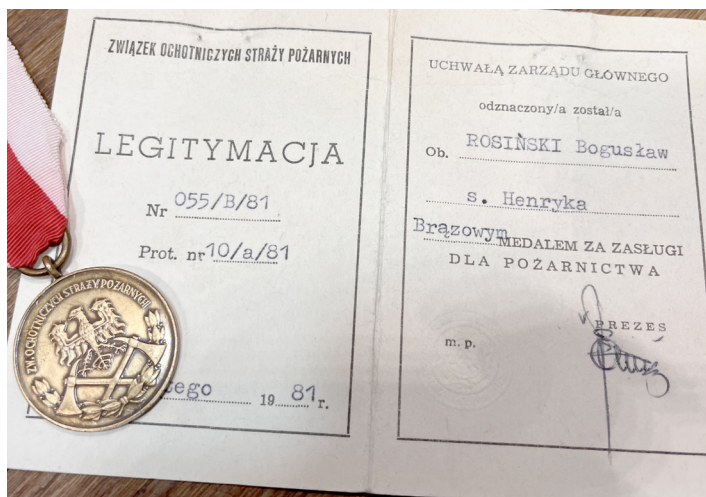

Wernisaż wystawy „KARLINO 80 - Kazimierz Jurkowski”

Wyjątkowa wizyta w Muzeum

Muzeum Ziemi Karlińskiej odwiedził uczestnik akcji ratowniczo-gaśniczej prowadzonej podczas erupcji ropy i gazu w Karlinie w 1980 roku – strażak z Koszalina, Pan Bogusław Rosiński. Wizyta miała szczególnie, osobisty charakter i była okazją do ponownego spotkania z historią, której Gość był bezpośrednim świadkiem i uczestnikiem.

Podczas wizyty Pan Bogusław Rosiński przekazał do zbiorów Muzeum Ziemi Karlińskiej niezwykle cenne pamiątki związane z akcją „Karlino '80”: swoją legitymację oraz brązowy Medal za Zasługi dla Pożarnictwa, przyznany mu za udział w działaniach ratowniczych. Przekazane przedmioty stanowią autentyczne świadectwo zaangażowania, odwagi i poświęcenia strażaków uczestniczących w jednej z najtrudniejszych akcji ratowniczych w powojennej historii Polski. Pozyskane pamiątki wzbogacają muzealne zbiory i pozwalają opowiadać historię wydarzeń z 1980 roku z nowej perspektywy – poprzez osobiste doświadczenia ich uczestników. Serdecznie dziękujemy Panu Bogusławowi Rosińskiemu za ten wyjątkowy dar i podzielenie się fragmentem własnej historii.

Legitymacja oraz brązowy Medal za Zasługi dla Pożarnictwa podarowane przez Bogusława Rosińskiego

Noc Muzeów w Karlinie – spotkanie z historią pionierów

Tegoroczna Noc Muzeów w Karlinie zgromadziła wielu mieszkańców i gości, stając się nie tylko okazją do wieczornego zwiedzania, lecz także wydarzeniem o wyraźnym wymiarze historycznym. Tegoroczna edycja nawiązywała do 80. rocznicy osadnictwa na Pomorzu Zachodnim, przypominając początki powojennego Karlina i ludzi, którzy tworzyli jego nową rzeczywistość.

Centralnym punktem wydarzenia była prezentacja historyczna „Karlińscy Pionierzy 1945”, przygotowana przez rekonstruktorów i pasjonatów historii. Uczestnicy mogli poznać sylwetki postaci związanych z pierwszymi latami po zakończeniu II wojny światowej – żołnierzy, funkcjonariuszy oraz przedstawicieli administracji – a także zobaczyć oryginalne przedmioty codzien-

przybliża losy pierwszych osadników oraz proces kształtowania się życia społecznego i kulturowego miasta, tworzonego przez mieszkańców przybyłych z różnych regionów Polski.

W organizację wydarzenia zaangażowały się liczne instytucje i organizacje lokalne, w tym Muzeum Ziemi Karlińskiej, Karliński Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna

Noc Muzeów w Karlinie 2025

nego użytku, z których korzystali pierwsi polscy mieszkańcy regionu. Dużym zainteresowaniem cieszyła się również prezentacja zabytkowego amerykańskiego samochodu terenowego Dodge WC-51, przybliżająca realia epoki.

Istotnym elementem wydarzenia była także możliwość doświadczenia historii w sposób bardziej bezpośredni. Przy użyciu polowego zestawu kuchennego przygotowano poczęstunek inspirowany jadłospisem pionierskim z 1945 roku, który pozwalał uczestnikom w symboliczny sposób przenieść się do realiów pierwszych powojennych lat.

Noc Muzeów była również okazją do zwiedzania wystawy czasowej prezentowanej w siedzibie muzeum, poświęconej osadnictwu w Karlinie w latach 1945–1947. Ekspozycja

im. Z. Nałkowskiej w Karlinie, Koło Gospodyń Wiejskich „Stokrotki” z Domacyna, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Domacyńskiego Ośrodka Spotkań oraz Rada Seniorów w Karlinie. Ważną rolę odegrali również rekonstruktorzy ze Studio Historyczne Huzar, Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej REGA oraz Hereditas Pomeraniae – Dziedzictwo Pomorza.

Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom, partnerom oraz osobom zaangażowanym w przygotowanie wydarzenia, w tym uczennicom oraz Ireneuszowi Tyborskiemu z Zespołu Szkół w Karlinie. Dzięki wspólnemu zaangażowaniu Noc Muzeów w Karlinie stała się prawdziwym spotkaniem z historią i lokalnym dziedzictwem.

Noc Muzeów w Karlinie 2025

Noc Muzeów w Karlinie 2025

Wyróżnienie w konkursie „Zachodniopomorskie Wydarzenie Muzealne Roku 2024”

Z ogromną radością informujemy, że Krystian Zalewski, pracownik Muzeum Ziemi Karlińskiej, otrzymał wyróżnienie w konkursie Zachodniopomorskie Wydarzenie Muzealne Roku w kategorii Działalność edukacyjna za realizację projektu „KARLINOPOLIS”.

Konkurs ten od lat honoruje najciekawsze i najbardziej wartościowe inicjatywy muzealne w województwie zachodniopomorskim, obejmujące m.in. wystawy, projekty edukacyjne, działania wydawnicze oraz przedsięwzięcia konserwatorskie. Wyróżnienie w tej formule stanowi istotne potwierdzenie wysokiego poziomu merytorycznego oraz znaczenia działań edukacyjnych prowadzonych przez muzea regionu.

Uroczyste wręczenie nagród odbyło się w Muzeum Narodowe w Szczecinie, w Oddziale Sztuki Współczesnej. Znalazienie się w gronie laureatów tego prestiżowego konkursu jest dla Muzeum Ziemi Karlińskiej powodem do dumy oraz potwierdzeniem, że lokalne inicja-

tywy edukacyjne mogą z powodzeniem konkurować na szczeblu regionalnym.

Konkurs „Zachodniopomorskie Wydarzenie Muzealne Roku” organizowany jest przez Stowarzyszenie Muzealników Polskich – Oddział Zachodniopomorski we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego i stanowi najważniejsze coroczne wydarzenie środowiska muzealników regionu.

Przyznane wyróżnienie jest wyrazem uznania dla pasji, zaangażowania i konsekwentnej pracy na rzecz rozwoju edukacji muzealnej w Gminie Karlıno oraz potwierdzeniem roli Muzeum Ziemi Karlińskiej jako aktywnego i nowoczesnego ośrodka kultury

Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku

Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku

Wojewódzka Inauguracja Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa 2025 w Karlinie

W piątek, 5 września 2025 roku, na Wyspie Biskupiej w Karlinie odbyła się Wojewódzka Inauguracja Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa (ZDD) – jednego z najważniejszych regionalnych wydarzeń poświęconych ochronie i popularyzacji dziedzictwa kulturowego. Tegoroczna edycja ZDD stanowiła regionalne rozwinięcie ogólnopolskiej inicjatywy Europejskich Dni Dziedzictwa.

Hasłem przewodnim tegorocznej edycji było „Przestrzenie Dziedzictwa”, które zwracało uwagę na różnorodne formy obecności dziedzictwa w przestrzeni – zarówno materialnej, jak i niematerialnej – oraz na rolę wspólnot lokalnych w jego ochronie i interpretacji. Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa od lat podkreślają, że dziedzictwo to nie tylko zabytki, ale również ludzie, pamięć, tradycje i krajobraz kulturowy, współtworzące tożsamość regionu.

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa. Karolino 2025

Idea Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa mają na celu upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym regionu, budowanie świadomości jego wartości oraz zachęcanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w jego ochronie. Inicjatywa ta integruje środowiska samorządowe, instytucje kultury, organizacje społeczne i pasjonatów historii, pokazując, że dziedzictwo jest dobrem wspólnym, za które wszyscy jesteśmy odpowiedzialni. Wybór Karlina na miejsce wojewódzkiej inauguracji podkreślił znaczenie konsekwentnych, wieloletnich działań podejmowanych w gminie na rzecz ochrony i popularyzacji lokalnego dziedzictwa.

Uroczysta inauguracja na Wyspie Biskupiej

Organizatorami wydarzenia na poziomie regionalnym byli: Narodowy Instytut Dziedzictwa (Oddział Terenowy w Szczecinie), Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie oraz Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Partnerami wydarzenia byli m.in. Gmina Karolino, Muzeum Ziemi Karlińskiej oraz Archiwum Państwowe w Koszalinie.

Uroczystość poprowadziła Anna Bartczak z Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie. W inauguracji udział wzięli m.in. Maria Witek, dyrektor Biura Dokumentacji Zabytków, oraz Waldemar Witek, przedstawiciel Narodowego Instytutu Dziedzictwa, którzy w swoich wystąpieniach przybliżyli ideę i cele Europejskich oraz Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa.

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa. Karolino 2025

pomorskich Dni Dziedzictwa.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się również Anna Bańkowska, członek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego, senatorowie Janusz Gromek i Marek Hok, a także dyrektorzy, koordynatorzy i przedstawiciele instytucji oraz placówek realizujących wydarzenia w ramach ZDD na terenie całego województwa.

Wyróżnienia i „nasi karlinianie”

Podczas uroczystości wręczono honorowe odznaczenia i wyróżnienia, w tym odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, „Honorową Odznakę Gryfa Zachodniopomorskiego”, odznaki „Za opiekę nad zabytkami” oraz dyplomy „Swojski Zabytek”.

Wśród osób i inicjatyw uhonorowanych podczas Wojewódzkiej Inauguracji Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa znaleźli się także przedstawiciele Gminy Karolino, od lat aktywnie zaangażowani w ochronę i popularyzację lokalnego dziedzictwa kulturowego. Złotą odznakę

„Za opiekę nad zabytkami” otrzymał Krystian Zalewski, pracownik Muzeum Ziemi Karlińskiej. Dyplomy „Swojski Zabytek” przyznano: Komitetowi na Rzecz Remontu Kościoła Filialnego pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Lubiechowie, a także Karolinie Pawłowskiej, Marzenie Zajfert, Zdzisławowi i Bogdanowi Andziakom, Mirosławowi Szewczykowi oraz Jolancie i Krzysztofowi Szczecińskim – osobom i inicjatywom, które poprzez swoją działalność społeczną i lokalne zaangażowanie przyczyniają się do zachowania i promocji dziedzictwa kulturowego gminy.

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa. Karlino 2025

Część merytoryczną wydarzenia stanowił wykład inauguracyjny dra Kacper Pencarski z Archiwum Państwowego w Koszalinie pt. „640 lat Karlina. Dzieje miasta ze szczególnym uwzględnieniem XIX i XX wieku”. Uczestnicy mogli również zapoznać się z wystawą fotograficzną Aleksandra Pukalskiego „Poznajmy się. Zabytki Pomorza Zachodniego” oraz wziąć udział w spacerze z przewodnikiem po Śródmieściu Karlina.

Zwienieczeniem dnia był koncert Tomasz Mreńca, który zaprezentował autorską muzykę ambientową i eksperymentalną w kameralnej oprawie przy blasku świec. Koncert został zrealizowany z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego przez Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Domacyńskiego Ośrodka Spotkań.

Piętnaście lat zaangażowania Karlina

Warto podkreślić, że Gmina Karlino uczestniczy w Europejskich i Zachodniopomorskich Dniach Dziedzictwa nieprzerwanie od 15 lat, od momentu powstania Muzeum

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa. Karlino 2025

Ziemi Karlińskiej. Tegoroczna wojewódzka inauguracja była zatem nie tylko wydarzeniem o randze regionalnej, lecz także symbolicznym podsumowaniem wieloletniego zaangażowania Karlina w działania na rzecz ochrony, popularyzacji i reinterpretacji dziedzictwa kulturowego Pomorza Zachodniego.

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa. Karlino 2025

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa. Karlino 2025

NOWE EKSPONATY

Zbiory Muzeum Ziemi Karlińskiej wzbogaciły się o wyjątkowe dzieła Ernsta Alberta Fischera (Fischer-Coerlina), malarza i ilustratora urodzonego w 1853 roku w przedwojennym Karlinie.

Wizyta Jolanty i Krzysztofa Szczecińskich w Karlinie

Pierwszą część daru stanowią oryginalne ilustracje Ernsta Alberta Fischera-Coerlina wykonane do luksusowego wydania poematu „Ahasver in Rom” Roberta Hamerlinga, obejmujące rysunki artysty oraz odbitki próbne z autorskimi korektami. Zespół ten jest rzadkim świadectwem XIX-wiecznego procesu edytorskiego – od projektu ilustratora po finalny druk. Zachowany komplet pozwala prześledzić warsztat artysty i realia pracy wydawniczej epoki. Tego typu materiały niezwykle rzad-

Wizyta Jolanty i Krzysztofa Szczecińskich w Karlinie

ko trafiają do zbiorów muzealnych w tak pełnej formie. Wraz z grafikami muzeum otrzymało również obraz „Jezus w Ogrójcu”, będący kopią lub pierwowzorem dzieła znajdującego się w kościele pw. św. Michała Archanioła w Karlinie. Obraz ten stanowi istotne ogniwo łączące twórczość artysty z lokalnym dziedzictwem sakralnym. Przekazanie tych prac jest nie tylko wzbogaceniem zbiorów muzeum, lecz także symbolicznym powrotem fragmentu artystycznej tożsamości Karlina do miejsca jego narodzin.

muzeum.kokkarlino.pl

GAZETA MUZEALNA

Wydawca: Muzeum Ziemi Karlińskiej
Redakcja: Krystian Zalewski

Muzeum Ziemi Karlińskiej
ul. Szymanowskiego 17
78-230 Karlino
muzeum.kokkarlino.pl

